

Anton de Kom Universiteit van Suriname

Bibliotheek

Universiteitscomplex, Leysweg 86, Paramaribo, Suriname, Postbus 9212
Telefoon (597)464547, Fax (597)434211, E-mail: adekbib@uvs.edu

APPROVAL

NAAM: *Bzibi michelle sh*.....

verleent aan de AdeKUS kosteloos de niet-exclusieve toestemming om haar/zijn afstudeerscriptie via de catalogus full-text beschikbaar te stellen aan gebruikers binnen en buiten de AdeKUS.

Plaats en datum, *01-08-2019*.....

Handtekening *Bzibi m*.....

Anton De Kom Universiteit Van Suriname

Faculteit der Juridische Wetenschappen

Toetsing Leerplichtige Leeftijd Aan Internationale Verdragen

Thesis ter verkrijging van de graad van Bachelor of Laws (LLB)

Bachelor Opleiding Rechten

Bribi Michelle

Mr. S. Cameron

Paramaribo, augustus 2019

Anton De Kom Universiteit Van Suriname

Faculteit der Juridische Wetenschappen

Toetsing Leerplichtige leeftijd Aan Internationale Verdragen

Thesis ter verkrijging van de graad van Bachelor of Laws (LLB)

Bachelor Opleiding Rechten

Bribi Michelle

Mr. S. Cameron

Paramaribo, augustus 2019

Inhoudsopgave

Lijst van afkortingen

Voorwoord

Inleiding	7
1 De leerplichtige leeftijd in Suriname en volgens internationale verdragen	11
1.1 De leerplichtige leeftijd in Suriname	11
1.1.1 Het belang van een leerplichtige leeftijd	13
1.1.2 De leerplichtige leeftijd conform de Lager Onderwijswet 1960	14
1.1.3 Toezicht op de naleving van de leerplicht en de daarbij behorende sancties	15
1.2 Ontwikkelingen met betrekking tot de aanpassing van de leerplichtige leeftijd	17
1.3 De leerplichtige leeftijd volgens internationale verdragen	18
1.3.1 Het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind	18
1.3.2 ILO Minimum Age Convention, 1973 (no. 138)	20
1.3.3 Het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen	21
2 De leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht in Suriname en volgens internationale verdragen	24
2.1 Kinderarbeid in Suriname	24
2.1.1 Oorzaken en gevolgen van kinderarbeid in Suriname	27
2.1.2 Maatregelen ter voorkoming van kinderarbeid vanuit het ministerie van Arbeid	28
2.2 Kinderarbeid volgens internationale verdragen	29

2.3	De leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht in Suriname	32
2.4	De leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht volgens internationale verdragen	35
3	Toetsing van de leerplichtige leeftijd in Suriname aan internationale verdragen	38
3.1	Toetsing van de leerplichtige leeftijd in Suriname aan het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind	38
3.2	Toetsing van de leerplichtige leeftijd in Suriname aan de ILO Minimum Age Convention, 1973 no.138	39
3.3	Toetsing van de leerplichtige leeftijd in Suriname aan het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen	40

Conclusies

Aanbevelingen

Geraadpleegde bronnen

Bijlagen

Lijst van afkortingen

Art.	Artikel
BGA	Besluit Gevaarlijk Arbeid voor Jeugdige Personen
BW	Burgerlijk Wetboek
CEDAW	Convention on Elimination of All Forms of Discrimination
CRC	Child Rights Convention
DNA	De Nationale Assemblee
G.B	Gouvernementsblad
G.L.O	Gewoon Lager Onderwijs
G.w	Grondwet
HAVO	Hoger Algemeen Voorgezet Onderwijs
IMEAO	Instituut voor Economisch en Administratief Onderwijs
IMWO	Instituut voor Maatschappij Wetenschappelijk Onderzoek
ILO	International Labour Organization
IVRK	VN-verdrag inzake de rechten van het kind
MinoWC	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
MULO	Meer Uitgebreid Lager Onderwijs
NATIN	Natuurtechnisch Instituut
NCUK	Nationale Commissie ter Uitbanning van Kinderarbeid
NGO	Niet-Gouvernementele Organistatie
NJP	Nationaal Jeugd Parlement van Suriname
S.B	Staatsblad
ULO	Uitgebreid Lager Onderwijs

VN	Verenigde Naties
VOJ	Voorgezet Onderwijs op Juniorenniveau
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
WAKJP	Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen

Voorwoord

Om af te studeren van de bacheloropleiding van de Juridische faculteit van de Anton De Kom Universiteit van Suriname is het schrijven van een afstudeerthesis vereist. Middels deze thesis wil ik op een wetenschappelijk verantwoorde wijze blijk geven van de kennis, inzicht en vaardigheden in de theorieën, die ik gedurende mijn studieperiode heb opgedaan. Mijn studie jaren waren niet altijd rooskleurig maar ik ben blij en dankbaar dat ik mijn studie met succes heb kunnen afronden.

Ik wil een bijzonder dank uitbrengen aan mijn begeleider Mr. Cameron die mij heel geduldig heeft begeleid. Zonder haar was het zeker niet gelukt. Tenslotte wil ik een ieder bedanken die bereid is geweest mij van de nodige informatie te voorzien.

Paramaribo, augustus 2019

Bribi, Michelle

Inleiding

Kinderen hebben recht op onderwijs.¹ Onderwijs is één van de noodzakelijke voorwaarden voor het voortbestaan en de ontwikkeling van de samenleving.² Het recht op onderwijs is een sociaal grondrecht. Om het recht op onderwijs te verwezenlijken moet de overheid voorzien in onderwijswetgeving, schoolgebouwen, leermiddelen en onderwijsgeevenden.³ Het recht op onderwijs is opgenomen in artikel 38 en 39 van de Grondwet (G.w) van Suriname. Dit recht komt ook tot uiting in verschillende verdragen waarbij Suriname partij is, zoals het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten en Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten.

In Suriname is er een leerplicht voor kinderen tussen 7 en 12 jaar.⁴ Dat wil zeggen dat kinderen van 7 tot en met 12 jaar verplicht zijn onderwijs te genieten. Deze leerplicht is opgenomen in artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960. De leerplicht is volgens dit artikel niets anders dan de plicht van de ouders/verzorgers om hun kinderen van 7 tot en met 12 jaar onderwijs te laten genieten. Conform artikel 20 Lager Onderwijswet 1960 kunnen de Surinaamse ouders niet gedwongen worden om de kinderen die jonger dan 7 jaar en ouder dan 12 jaar zijn naar school te sturen. Aangezien Suriname partij is bij het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind (IVRK), de ILO Minimum Age Convention, 1973 (no. 138) (ILO conventie nr. 138) en het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen (CEDAW) leek het interessant om na te gaan als de leerplichtige leeftijd opgenomen in artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960 in overeenstemming is met artikel 28 IVRK, artikel 10 van het CEDAW verdrag en artikel 2 lid 3 ILO conventie nr. 138. Er is gekozen voor het IVRK en het CEDAW verdrag omdat tijdens het onderzoek gebleken is dat het Kinderechtencomité en het CEDAW-comité uitdrukkelijk hebben aangegeven wat de leerplichtige leeftijd moet zijn. Voor de ILO conventie nr.138 is er gekozen omdat volgens dit verdrag de minimumleeftijd om arbeid te verrichten gelijk moet zijn met de leerplichtige leeftijd.

---

¹Art. 28 IVRK.

²Kemenade 1986, p. 15.

³Ramdhan 2007, p. 1.

⁴Art. 20 van de Lager Onderwijswet 1960.

De probleemstelling luidt derhalve als volgt:

In hoeverre is de leerplichtige leeftijd opgenomen in artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960 in overeenstemming met internationale verdragen?

De leerplichtige leeftijd opgenomen in artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960 zal getoetst worden aan: het IVRK, ILO conventie nr. 138 en het CEDAW.

De probleemstelling valt uiteen in de volgende deelvragen:

1. Wat is de leerplichtige leeftijd in Suriname ?
2. Wat is de leerplichtige leeftijd volgens het IVRK, ILO conventie nr. 138 en het CEDAW?
3. Hoe staat de leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht in Suriname?
4. Hoe staat de leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht volgens het IVRK en ILO conventie nr. 138?
5. Is de leerplichtige leeftijd van Suriname in overeenstemming met het IVRK, ILO conventie nr. 138 en het CEDAW?

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om kennis en inzicht te verkrijgen omtrent de leerplichtige leeftijd in Suriname en de leerplichtige leeftijd volgens het IVRK, ILO conventie nr. 138 en het CEDAW. Verder wil ik middels deze thesis gaan onderzoeken als de leerplichtige leeftijd die is opgenomen in artikel 20 van de Lager Onderwijs 1960 in overeenstemming is met de eerder genoemde internationale verdragen. Indien dat niet het geval is wil ik middels deze thesis aangeven wat de leerplichtige leeftijd moet zijn in Suriname volgens het IVRK, ILO conventie nr.138 en het CEDAW zodat de beleidsmaker dit kan wijzigen.

Maatschappelijke relevantie

In Suriname komt het voor dat kinderen die vaak niet ouder zijn dan 10 jaar fruit verkopen langs de openbare wegen. Vaak zijn de ouders van deze kinderen in de buurt en zij verpakken de vruchten om te verkopen.⁵ Aangezien de leerplichtige leeftijd in Suriname gesteld is op 7 tot en met 12 jaar kunnen de ouders van deze kinderen niet gedwongen worden om ze naar

---

⁵Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar kinderarbeid 2018, p. 9.

school te sturen. Als er wordt gekeken naar de leeftijd van deze kinderen is het duidelijk dat deze kinderen geen arbeid mogen verrichten. Conform artikel 1 sub 1 jo artikel 3 Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen⁶ (WAKPJ) mogen kinderen die nog geen 16 jaar zijn geen arbeid verrichten. Het verrichten van kinderarbeid kan gezien worden als een groot probleem voor de Surinaamse samenleving, omdat kinderarbeid verboden is.

Als kinderen niet naar school gaan zullen ze zich niet optimaal ontwikkelen, hetgeen kan leiden tot armoede. Dit onderzoek kan bijdragen aan het oplossen van het probleem van kinderarbeid in Suriname en ook het drop-out probleem omdat er in dit onderzoek aangegeven zal worden wat de leerplichtige leeftijd zou moeten zijn en de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht. Deze 2 leeftijden moeten op elkaar aansluiten. Indien de staat wil hebben dat kinderen van een bepaalde leeftijd geen arbeid verrichten dan moet de staat ervoor zorgen dat die kinderen verplicht zijn om naar school te gaan. Hierdoor kan kinderarbeid voorkomen worden.

Wetenschappelijke relevantie

Suriname is partij bij verschillende internationale verdragen die het onderwijs garanderen. In de verdragen zijn regels opgenomen waaraan partijstaten zich moeten houden. Middels deze thesis zullen er voorstellen aangedragen worden om de leerplichtige leeftijd opgenomen in artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960 aan te passen tot de leerplichtige leeftijd die het IVRK, ILO conventie nr. 138 en het CEDAW voorstellen. Hierdoor zal Suriname op 1 lijn zijn met de standaarden van de verdragen die betrekking hebben op de leerplichtige leeftijd.

Onderzoeksmethode

Dit onderzoek is tot stand gekomen door middel van het bestuderen en analyseren van de relevante wetgeving, literatuur en verdragen. Ook zijn er gesprekken gevoerd met de voorzitter van het Nationaal Jeugdparlement (NJP), juridische medewerker en inspecteur van onderwijs. Deze informatie zijn daarna geanalyseerd. Verder is er ook gebruikt gemaakt van internetbronnen, waarvan de informatie ook geanalyseerd zijn.

---

⁶ S.B 2018 no. 76.

Opbouw van deze thesis

Ter beantwoording van de probleemstelling wordt na de algemene inleiding, in hoofdstuk 1 de leerplichtige leeftijd in Suriname en volgens internationale verdragen behandeld. In hoofdstuk 2 wordt de leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht in Suriname en volgens internationale verdragen behandeld. Verder wordt in hoofdstuk 3 de leerplichtige leeftijd in Suriname getoetst aan het IVRK, ILO conventie nr. 138 en het CEDAW. Deze thesis wordt afgesloten met conclusies en enkele aanbevelingen.

1 De leerplichtige leeftijd in Suriname en volgens internationale verdragen

Kinderen brengen het grootste deel van hun tijd door in de schoolbanken. Dit maakt dat onderwijs een belangrijke deel is in hun leven. Het recht op onderwijs is zowel, in nationale als internationale regelingen opgenomen. Het recht op onderwijs is in Suriname geregeld in de Grondwet. Volgens de G.w heeft iedereen recht op onderwijs en cultuurbeleving.⁷ *De staat bevordert het soort onderwijs en omstandigheden, waaronder schoolonderwijs en andere vormen van onderwijs die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van een democratische en sociaal-rechtvaardige samenleving.*⁸ In artikel 39 G.w is bepaald dat de staat het recht van alle burgers op onderwijs erkent en waarborgt. Ook biedt de staat alle burgers gelijke kansen op scholing. De uitvoering van dit recht is opgenomen in de Lager Onderwijswet 1960.⁹ Het recht op onderwijs is ook in verschillende mensenrechten verdragen opgenomen.

In dit hoofdstuk wordt er een uiteenzetting gegeven over de leerplichtige leeftijd in Suriname en de leerplichtige leeftijd volgens internationale verdragen.

1.1 De leerplichtige leeftijd in Suriname

Suriname was het eerste gebied in het koninkrijk der Nederlanden waar een leerplicht gold. In Nederland werd het pas 25 jaar later ingevoerd. Als er gesproken wordt over de Surinaamse onderwijswetgeving in de afgelopen honderd jaar, wordt als uitgangspunt het jaar 1876 genomen. Het jaar 1876 wordt als uitgangspunt genomen omdat in dit jaar door afkondiging van de algemene leerplicht voor kinderen van 7 tot en met 12 jaar, het onderwijs in Suriname een wettelijke basis kreeg.¹⁰ De leerplicht is de wettelijk opgelegde verplichting aan de ouders of verzorgers om hun kinderen of pupillen van een bepaalde leeftijd geregeld (gewoon) lager onderwijs te doen genieten.¹¹

---

⁷Art. 38 lid 1 G.w

⁸Art. 38 lid 4 G.w

⁹G.B. 1960 no. 108.

¹⁰Adhin 1973, p. 5.

¹¹Bruijning 1977, p. 374.

Als er naar de verschillende landen wordt gekeken is het duidelijk dat de leerplichtige leeftijd van land tot land verschilt. In Suriname is het 7 tot en met 12 jaar, terwijl in Nederland de leerplichtige leeftijd 5 tot en met 16 jaar is. Het recht op onderwijs geeft aan ieder kind de garantie om tot volledig ontplooiing van zijn persoonlijkheid te komen. Deze garantie wordt gegeven door de leerplicht in te voeren voor tenminste het primair onderwijs. Dit is één van de redenen waarom de overheid de leerplichtige schoolonderwijs gratis moet zetten.¹²

In Suriname is de algemene leerplicht middels de verordening van 8 december 1876 “*houdende voorlopige voorzieningen betrekkelijk het lager onderwijs, in afwachting op een definitieve regeling van het onderwerp*“ ingevoerd.¹³ Voordat deze wet werd aangenomen werd er uitgebreid gesproken over de leerplicht in de Koloniale Staten. Er werd door de leden van de Koloniale Staten aangegeven dat een belangrijk deel van de bevolking geen vaste woon- of verblijfplaats had waardoor het moeilijk was om onderwijs te volgen. Ook gingen deze mensen op afgelegen gebieden wonen om van de schooldwang te ontkomen. Met de instelling van de leerplicht zou dit voorkomen worden.¹⁴ De leerplicht werd ingesteld omdat er steeds minder kinderen van geëmancipeerden de school bezochten. De verordening had als doel dat de ouders de kinderen niet zonder onderwijs zouden laten. De plaats waar ze onderwijs moesten genieten werd overgelaten aan de ouders.¹⁵

Veel kinderen van arme ouders bezochten de school niet meer omdat er onverschilligheid was bij de ouders en ook omdat er gebrek was aan kleren en schoenen. Ook konden vele ouders het schoolgeld niet betalen. Er werd daarom besloten door de Koloniale Staten om het lager onderwijs overal in de kolonie kosteloos te geven. De leerplicht gold voor alle kinderen van 7 tot en met 12 jaar.¹⁶ Nadat de wet van 1876 werd aangenomen was er een leerplicht zonder de nodige voorziening zoals voldoende scholen en voldoende bevoegde onderwijzers. Het invoeren van de leerplicht was een aangelegenheid van de gouverneur van Suriname en de Koloniale Staten.¹⁷

---

¹²Storimans 2008, p. 20.

¹³G.B. 1877 no.10.

¹⁴Gobardhan-Rambocus 2001, p. 128.

¹⁵Gobardhan-Rambocus 2001, p. 121.

¹⁶Gobardhan-Rambocus 2001, p. 212.

¹⁷Gobardhan-Rambocus 2001, p. 130.

Na de invoering van de leerplicht is het schoolverzuim wel afgenomen maar het percentage dat de school niet bezocht was nog steeds hoog. Enkele oorzaken voor het schoolverzuim waren¹⁸:

- geen kleren en schoenen
- slechte wegen in de distrikten
- ziekte
- gebrek aan voedsel

Een andere belangrijke oorzaak was kinderarbeid. Deze arbeid was nodig om het gezinsinkomen te vergroten, omdat er sprake was van armoede bij de geëmancipeerden en ook van kinderrijke gezinnen.¹⁹

De verordening van 8 december 1876 “*houdende voorlopige voorzieningen betreffende het lager onderwijs, in afwachting op een definitieve regeling van het onderwerp* “ werd een aantal keren gewijzigd en aangevuld omdat het een voorlopige karakter had. De verschillende wijzigingen van het lager onderwijs hebben ervoor gezorgd dat de verordening van 1876 is afgeschaft.²⁰ Deze verordening is door een nieuwe wet vervangen namelijk ‘*Wet van 22 september 1960 tot regeling van het Lager Onderwijs in Suriname (G.B. 1960 no. 108), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen bij G.B. 1965 no. 127, G.B. 1965 no. 128.*’ Deze wet kan aangehaald worden als “de Lager Onderwijswet 1960”. Deze wet verschilt qua inhoud niet veel van de verordening van 1876.

1.1.1 Het belang van een leerplichtige leeftijd

De leerplicht beschermt 2 belangen namelijk het recht van het individu op onderwijs en de belangen van de samenleving bij onderwijs. Deze 2 belangen hebben een nauw verband met elkaar en overlappen elkaar voor een groot deel.²¹ Het recht op onderwijs heeft te maken met de ontwikkeling van het individuele kind en ook op de voorbereiding van diens deelname aan de samenleving. De samenleving heeft behoefte aan een goed opgeleide bevolking en hierdoor wordt de welvaart van de samenleving verhoogd. Daarom heeft de samenleving ten eerste belang bij dat kinderen onderwijs genieten.²² Ten tweede heeft de samenleving belang bij dat

---

¹⁸Gobardhan-Rambocus 2001, p. 132.

¹⁹Gobardhan-Rambocus 2001, p. 132.

²⁰Dankerlui 2013, p. 27.

²¹Sperling 2010, p. 22.

²²Sperling 2010, p. 24.

het onderwijs dat kinderen krijgen gericht is op de voorbereiding van kinderen, zodat deze kinderen deel kunnen nemen als zelfstandige volwassenen aan de samenleving.²³ Door middel van de leerplichtige leeftijd kunnen deze 2 belangen gerealiseerd worden, omdat kinderen van een bepaalde leeftijd verplicht zijn naar de school te gaan. Het eerste wordt bereikt indien het volgen van onderwijs een wettelijke verplichting wordt. Hierdoor zullen kinderen van een bepaalde leeftijd zeker onderwijs genieten. Het tweede belang zal verwezenlijkt worden door verplicht te stellen dat kinderen bepaalde kennis en vaardigheden krijgen. De kinderen moeten niet alleen rekenen, lezen en schrijven maar ze moeten ook kennis van maatschappelijke aard of burgerschap krijgen zoals het bijbrengen van eerbied voor de ouders van het kind, zijn eigen culturele identiteit, taal en waarden, de nationale waarden van het land waar het kind woont.²⁴

Het onderwijs wordt ook gezien als middel om bepaalde politieke doelstellingen te bereiken die in het belang zijn van de samenleving. Bijvoorbeeld, verminderen van sociaal-economische achterstanden, het bevorderen van gelijke kansen voor mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt en integratie van verschillende bevolkingsgroepen in de samenleving. Met de leerplicht kunnen deze doelen bereikt worden.²⁵

1.1.2 De leerplichtige leeftijd conform de Lager Onderwijswet 1960

De Lager Onderwijswet 1960²⁶ en de wet op de Universiteit²⁷ zijn de enige formele wetten die betrekking hebben op het onderwijs in Suriname. De Lager Onderwijswet 1960 is wel onvolledig. De onvolledigheid is te merken aan het feit dat er maar 3 schooltypen opgenomen zijn in deze wet, namelijk het :

- Gewoon Lager Onderwijs (G.L.O.)
- Voorgezet of Uitgebreid Lager Onderwijs (U.L.O.)
- Meer Uitgebreid Lager Onderwijs (M.U.L.O.)

Heden zijn er ook andere school typen in Suriname zoals:

- Hoger Algemeen Voorgezet Onderwijs (H.A.V.O)
- Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs (VWO)

---

²³Sperling 2010, p. 24.

²⁴Sperling 2010, p. 25.

²⁵Sperling 2010, p. 25.

²⁶G.B. 1960 no. 108.

²⁷G.B.1966 no. 78.

- Natuurtechnisch Instituut (NATIN)
- Instituut voor Economisch en Administratief Onderwijs (IMEAO)
- Pedagogische Instituten voor Leerkrachten.

De Lager Onderwijswet 1960 is ook in jaren niet gewijzigd. Het U.L.O. is nog steeds opgenomen in deze wet terwijl het U.L.O. sedert 1975 is afgeschaft.²⁸

In artikel 20 Lager Onderwijswet 1960 is opgenomen: *”ouders, voogden of verzorgers zijn verplicht om aan de kinderen of pupillen van 7-12 jaar en, waarover zij de ouderlijke macht uitoefenen of die aan hun zorg toevertrouwd, waar gelegenheid hiertoe bestaat, geregeld lager onderwijs te doen geven, door de daartoe volgens deze wet bevoegde personen”*. Hieruit kan er worden geconcludeerd dat de plicht om kinderen tussen 7 en 12 jaar onderwijs te laten genieten op de ouders, voogden of verzorgers ligt. Dit artikel geeft ook aan dat de leerplichtige leeftijd bij 7 jaar begint en eindigt wanneer het kind 12 jaar is .

In artikel 20 lid 2 Lager Onderwijswet 1960 is opgenomen dat de Minister van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (MinOWC) bij beschikking vrijstelling kan verlenen voor de leerplicht. De vereisten voor het verlenen van vrijstelling is wel niet opgenomen in de Lager Onderwijswet 1960. De vrijstelling was vroeger van toepassing in Suriname omdat er toen leerlingen waren die andere soortig onderwijs zouden moeten volgen bv: kinderen met een beperking. Heden kunnen alle kinderen onderwijs genieten.²⁹

1.1.3 Toezicht op de naleving van de leerplicht en de daarbij behorende sancties

De MinOWC is belast met het houden van toezicht op het lager onderwijs. Dit toezicht wordt in opdracht en onder de bevelen van de Directeur van Onderwijs uitgeoefend door een inspectie-apparaat.³⁰ Met andere woorden, zowel de directeur van onderwijs en de onderwijsinspecteurs zijn belast met het houden van toezicht op de naleving van de leerplicht. In de artikelen 31-33 van de Lager Onderwijswet 1960 is opgenomen hoe er toezicht wordt gehouden op de naleving van de leerplicht.

---

²⁸Art.15 van de Lager Onderwijswet 1960.

²⁹Vraaggesprek met mr J.F Chin-Chan-Sen, inspecteur van onderwijs, 22 november 2018.

³⁰Art.1 van de Lager Onderwijswet 1960.

De Directeur van Onderwijs moet zoveel mogelijk zorg dragen dat:

- a) Het onderwijs geregeld plaatstvind;
- b) De onderwijzers deskundig zijn;
- c) De wettelijke regelingen die bestaan voor het lager onderwijs nageleefd worden;
- d) Er geen belemmeringen zijn, die het geven van goed onderwijs in de weg staan.³¹

In artikel 32 lid 1 van de Lager Onderwijswet 1960 zijn regels opgenomen voor het toezicht op de scholen. De Directeur en onderwijsinspecteurs kunnen altijd een bezoek brengen naar alle scholen, plaatsen en inrichtingen waar er school onderwijs wordt gegeven om informatie te vragen.³² Op grond van artikel 32 lid 4 van de Lager Onderwijswet 1960 zijn schoolhoofden en onderwijzers verplicht om inlichtingen over leerplichtige kinderen te geven aan onderwijsinspecteurs, Directeur en de minister van onderwijs op welk tijdstip dan ook.

De Directeur en onderwijsinspecteurs zijn belast met de naleving van de wettelijke voorschriften van het onderwijs. Ook hebben ze als taak het opmaken van een procesverbaal bij het constateren van een overtreding van de wettelijke voorschriften van het onderwijs. Verder moet het schoolhoofd of zijn vervanger het procesverbaal ook ondertekenen.³³

Naast de onderwijsinspecteurs van de basisonderwijs is ook de arbeidsinspecteurs belast met het houden van toezicht op de naleving van de leerplicht. De onderwijsinspecteurs van de VOJ zouden belast kunnen zijn met het houden van toezicht op de naleving van de leerplicht op de MULO school. De bepalingen van de Lager Onderwijswet 1960 waaronder artikel 20 gelden ook voor het MULO. Zoals eerder aangegeven is de leerplichtige leeftijd 7 tot en met 12 jaar en aangezien ook kinderen ouder dan 12 jaar de mulo school bezoeken wil het dan zeggen dat ze niet meer leerplichtig zijn op grond van artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960.

Als ouders en verzorgers zich niet houden aan de leerplicht door hun kinderen naar school te sturen kunnen ze gestraft worden. De strafbepalingen zijn opgenomen in de vijfde afdeling van de Lager Onderwijswet 1960. Het artikel luidt als volgt: *”niet naleving van de bij of krachtens deze wet gegeven voorschriften wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden”*. Anno 2019 is dit bedrag gelijkgesteld aan vijfhonderd Surinaamse dollar volgens de

---

³¹Art. 31 van de Lager Onderwijswet 1960.

³²Art. 32 lid 3 van de Lager Onderwijswet 1960.

³³Art. 33 lid 1 en 2 van de Lager Onderwijswet 1960.

Algemene Geldboetewet (S.B. 2002 no. 73). Het niet naleven van de leerplicht wordt als een overtreding gezien.³⁴

1.2 Ontwikkelingen met betrekking tot de aanpassing van de leerplichtige leeftijd

De Lager Onderwijswet 1960 is helemaal niet in overeenstemming met de praktijk, daarom is de mening toegedaan om deze wet te wijzigen. Volgens deze wet vallen de kinderen tussen 4 en 6 jaar niet onder de leerplicht maar in de praktijk komt het veel voor dat de kinderen in Suriname vanaf hun 4de jaar al naar school gaan.³⁵ Ter verbetering van het onderwijs wil MinOWC de Lager Onderwijswet 1960 wijzigen. Zo wil MinOWC de artikelen die de leerplicht regelen in een aparte wet zetten. Er is ook al een conceptwet ingediend in juli 2016 door de commissie Primair Onderwijs.³⁶ In deze conceptwet wordt voorgesteld om de leerplichtige leeftijd te brengen naar 4 tot en met 16 jaar.³⁷ Maar ondanks dat er een conceptwet³⁸ is, is de wet nog niet gewijzigd. Het NJP is van mening dat het proces voor verruiming van de wettelijke leerplichtige leeftijd moet worden versneld. Uit een gesprek met de NJP voorzitter gaf hij aan dat leren vroeg in het leven moet beginnen. Door te investeren in initiatieven voor vroeg leren, kunnen we een groter succes garanderen bij onze burgers.³⁹

De artikelen die gewijzigd zullen worden zijn artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960 en artikel 34 van de Lager Onderwijswet 1960. Bij artikel 20 zijn er 3 wijzigingen namelijk ⁴⁰:

- De leerplichtige leeftijd wordt veranderd van 7 tot en met 12 jaar naar 4 tot en met 16 jaar.
- Er komt een nieuw lid 2, die als volgt luidt: *”kinderen bezoeken de school vanaf de eerste schooldag van de maand volgend op die waarin ze 4 jaar worden.”*

---

³⁴Art. 34 lid 1 en 2 van de Lager Onderwijswet 1960.

³⁵ Vraaggesprek met mr J.F Chin-Chan-Sen, inspecteur van onderwijs, 22 november 2018.

³⁶ Vraaggesprek met mr J.F Chin-Chan-Sen, inspecteur van onderwijs, 22 november 2018.

³⁷Vraaggesprek met mr J.F Chin-Chan-Sen, inspecteur van onderwijs, 22 november 2018.

³⁸Zie Bijlage 1: Nieuw wetsvoorstel houdende nadere wijziging van de lager onderwijswet 1960 (G.B. 1960 no.108, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B 1965 no. 28).

³⁹Vraaggesprek met dhr. Kelvin koniki, voorzitter van NJP, 25 juli 2018.

⁴⁰Nieuw wetsvoorstel houdende nadere wijziging van de lager onderwijswet 1960 (G.B. 1960 no.108, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B 1965 no. 28).

De wetgever wil de minimumleeftijd op 4 jaar zetten, omdat ouders/voogden en verzorgers hierdoor verplicht zullen zijn om hun kleuter naar school te sturen. Nu zijn ze niet verplicht omdat de leerplichtige leeftijd alleen voor kinderen die 7 jaar zijn geldt, maar het komt toch in de praktijk voor dat ouders hun 4 jarige kinderen naar school sturen. De reden hiervoor is meestal omdat de ouders de kleuterschool als een bewaarschool zien. Het doel van het kleuteronderwijs is om 4 en 5 jarige kinderen op spelende wijze schoolrijp te maken. Door het toevoegen van lid 2 wordt het overgang van huis naar school voor het kind makkelijk gemaakt. Na afstemming met de schoolleider mag het kind enkele dagen per week de school bezoeken met als doel het kind voor te bereiden op het naar school gaan. Het geldbedrag dat genoemd is in artikel 34 wordt gewijzigd van vijfhonderd gulden naar vijfhonderd Surinaamse dollar.⁴¹ Dit is op basis van de Algemene Geldboetenwet (S.B. 2002 no.73) in de huidige valuta omgezet.

1.3 De leerplichtige leeftijd volgens internationale verdragen

Suriname is partij bij verschillende internationale verdragen die het recht op onderwijs waarborgen. Daarom is het van belang om te weten wat de verschillende internationale verdragen zeggen over de leerplichtige leeftijd. In deze paragraaf wordt de leerplichtige leeftijd volgens het IVRK, ILO conventie nr. 138 en het CEDAW behandeld.

1.3.1 Het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind

Het IVRK, werd op 20 november 1989 aangenomen door de Verenigde Naties en werd van kracht op 2 september 1990. Het recht op onderwijs is voor het eerst bepaald in het IVRK. Heden is het IVRK niet het enige verdrag dat zich buigt over het onderwijs maar is wel het enige verdrag dat het recht van kinderen op onderwijs als zodanig bepaald.⁴² Suriname heeft dit verdrag op 1 maart 1993 ondertekend en trad in 1999 in werking.⁴³ In dit verdrag zijn er 54 artikelen opgenomen die betrekking hebben op bescherming van de rechten van kinderen jonger dan 18 jaar. De artikelen van dit verdrag hebben rechtstreekse werking en kan dus ten overstaan van de rechter worden ingeroepen. Enkele kinderrechten zijn: recht op leven, recht

---

⁴¹Memorie van toelichting Nieuw wetsvoorstel houdende nadere wijziging van de lager onderwijswet 1960 (G.B. 1960 no.108, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B 1965 no. 28).

⁴²Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind', *kinderrechten.nl* 10 oktober 2018.

⁴³Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar kinderarbeid 2018, p. 1.

op bescherming, recht op participatie en voorzieningen, recht op onderwijs, recht op gezondheidszorg en verzorging. Ondanks dat bijna alle landen ter wereld het verdrag hebben geratificeerd komt het nog steeds voor dat kinderrechten geschonden worden.

Conform artikel 28 IVRK hebben kinderen recht op onderwijs. Partijstaten zijn verplicht om primair onderwijs verplicht te stellen voor ieder kind en het moet ook gratis zijn. In dit verdrag is wel niet opgenomen wat het leerplichtige leeftijd moet zijn.

Het VN-Kinderrechtencomité of comité inzake de Rechten van het Kind is conform artikel 43 IVRK belast met het houden van toezicht op de naleving van het IVRK. Het Kinderrechtencomité bestaat uit 18 onafhankelijke experts op het gebied van mensen- en kinderrechten.⁴⁴ Het kinderrechtencomité houdt toezicht door de rapportages te bestuderen en het te bespreken met de landen.⁴⁵ Verder geeft het Kinderrechtencomité ook aanbevelingen en publiceert general comments over hoe de artikelen geïnterpreteerd moeten worden.⁴⁶ Elke staat die het IVRK heeft geratificeerd moet om de vijf jaar aan het Kinderrechtencomité rapporteren over hoe het gaat met de kinderrechten in hun land.⁴⁷ Het Kinderrechtencomité rapporteert om de twee jaar aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.⁴⁸ Indien blijkt dat kinderrechten worden geschonden in een land, wordt op de overheid (internationale) politieke druk uitgeoefend om maatregelen te treffen.⁴⁹

Suriname heeft na 9 jaren in 2016 voor de laatste keer een rapportage uitgebracht aan het kinderrechtencomité. Het was een combinatie van de 3de en 4de rapportage. Deze rapportage ging over zaken die te maken hebben met het beleid van de overheid zoals: onderwijs, gezondheidszorg voor kinderen in het binnenland, de situatie van kinderen met een beperking in opvanginstellingen, kinderarbeid en de verschillende mechanisme over een integraal kinderbeleid. Na de rapportage werden er verschillende Concluding observations gedaan door het Kinderrechtencomité.⁵⁰

---

⁴⁴Art. 43 IVRK.

⁴⁵Art. 44 IVRK.

⁴⁶Art. 45 IVRK.

⁴⁷Art. 44 lid 1 sub b IVRK.

⁴⁸Art. 44 lid 5 IVRK.

⁴⁹'VN-rapportage', *kinderrechten.nl* 5 april 2019.

⁵⁰'Suriname rapporteerd na ruim 9 jaar aan VN Kinderrechten Comité', *gov.sr* 5 april 2019.

Het Kinderrechtencomité gaf aan zich zorgen te maken over enkele zaken over het onderwijs in Suriname⁵¹:

- De relatief lage onderwijsprestaties van kinderen in de deelstaat;
- Het gebrek aan scholen in sommige districten, en het gebrek aan adequaat onderwijs op alle niveaus;
- Het gebrek aan toegang tot onderwijs voor kinderen uit gezinnen met lage inkomens;
- De lage leerplichtige leeftijd die geldt in Suriname.

Volgens General Comment nr.1 van het IVRK heeft ieder kind recht op onderwijs hetgeen niet alleen betekent dat ieder kind toegang moet hebben tot onderwijs, maar ook dat er eisen gesteld moeten worden aan de inhoud van het onderwijs.⁵² In artikel 29 IVRK zijn de eisen opgenomen voor het onderwijs.

Tijdens de rapportage van de 3e en 4e landenrapport van Suriname (2016) zijn er enkele Concluding observations aangekaart door het Kinderrechtencomité ter verbetering van de kwaliteit van het onderwijs in Suriname. Het Kinderrechtencomité dringt de staat Suriname aan om:

- De toegang tot onderwijs en de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren;
- De wetgeving en beleid inzake voorschools onderwijs goed te keuren en te implementeren;
- De wet op basiseducatie die de leerplichtige leeftijd van 4 tot en met 16 jaar zou wijzigen goed te keuren en uit te voeren.⁵³

1.3.2 ILO Minimum Age Convention, 1973 (no. 138)

De ILO conventie nr.138 betreffende de minimumleeftijd voor toelating tot het arbeidsproces werd op 26 juni 1973 aangenomen door de International Labour Organization. De belangrijkste functie van de ILO is de normerende functie. Dat houdt in het creëren van conventies en aanbevelingen in overleg met de werkgevers, werknemers en de overheid. Deze conventies en aanbevelingen geven richtlijnen voor het verbeteren van nationale arbeidswetgeving en

---

⁵¹CRC Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname nr. H 34, 2016.

⁵²General Comment nr. 1: over de doelstellingen van het onderwijs', *kinderrechten.nl* 25 mei 2019.

⁵³CRC Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname nr. H 35, 2016.

arbeidsbeleid. Suriname is sedert 15 juni 1976 lid van ILO Suriname en heeft de ILO conventie nr.138 in 2018 geratificeerd.⁵⁴ Op grond van artikel 22 van het statuut van de ILO hebben staten een jaarlijkse rapportageplicht ten aanzien van de maatregelen die zij hebben genomen om de verdragen die zij hebben geratificeerd te implementeren.

Een van de meest effectieve methoden om ervoor te zorgen dat kinderen niet te jong beginnen met werken, is om de leeftijd vast te stellen waarop kinderen legaal in dienst kunnen worden genomen. Het doel van de ILO conventie nr. 138 betreffende de minimumleeftijd is de effectieve afschaffing van de kinderarbeid door landen te verplichten:

- Een minimumleeftijd voor indiensttreding of werk vast te stellen en
- Nationaal beleid vast te stellen voor de uitbanning van kinderarbeid.⁵⁵

Volgens de ILO conventie nr. 138 mag de minimumleeftijd om arbeid te verrichten niet lager zijn dan de leeftijd waarop de leerplichtige leeftijd eindigt en ook niet lager dan 15 jaar.⁵⁶ Als er bijvoorbeeld naar Suriname wordt gekeken mag volgens de ILO conventie nr. 138 de minimumleeftijd om arbeid te verrichten niet lager zijn dan 12 jaar en ook niet lager dan 15 jaar. Met betrekking tot de leerplichtige leeftijd heeft de ILO conventie nr. 138 aanbevolen dat de minimumleeftijd waarop arbeid verricht mag worden vastgesteld moet worden op 16 jaar en de bovengrens van de leerplichtige leeftijd moet hieraan gelijk zijn.⁵⁷ Er is gekozen voor deze leeftijd, omdat de leeftijd om arbeid te verrichten het onderwijs van het kind niet in gevaar mag brengen.

1.3.3 Het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen

Het VN-Vrouwenverdrag of the Convention of the Elimination of All forms of Discrimination against Women (CEDAW) is op 18 december 1979 aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Natie. Suriname heeft het vrouwenverdrag op 1 maart 1993 geratificeerd. Staten die dit verdrag hebben geratificeerd zijn verplicht om hun eigen regelgeving discriminatievrij te maken en ze moeten ook ervoor zorgen dat politieke partijen

---

⁵⁴ILO folder-Republiek Suriname- overheid', *gov.sr* 25 oktober 2018.

⁵⁵ILO Conventions and recommendations on child labour', *ilo.org* 25 juli 2019.

⁵⁶Art. 2 lid 3 ILO conventie nr.138.

⁵⁷Art. 7 Minimum age recommendation, 1973 (no. 146).

en bedrijfsleven vrouwen niet discrimineren. Het comité dat toezicht houdt op de naleving van het vrouwenverdrag heet 'het CEDAW- comité'.⁵⁸ Staten die het verdrag hebben geratificeerd moeten om de 4 jaren rapporteren aan het CEDAW comité over de maatregelen die ze hebben getroffen om discriminatie tegen vrouwen te bestrijden.⁵⁹

Het artikel van CEDAW dat te maken heeft met het recht op onderwijs is artikel 10. Artikel 10 van het vrouwenverdrag geeft aan dat partij staten alle maatregelen moeten nemen om discriminatie van vrouwen uit te bannen, om vrouwen rechten te verzekeren die gelijk zijn aan die van mannen op het gebied van onderwijs en vorming. Verder moet er op basis van gelijkheid van mannen en vrouwen het volgende gegarandeerd worden:

- loopbaan- en beroepskeuze;
- toegang tot onderwijs;
- uitbanning stereotiepe in onderwijs;
- studietoelagen;
- volwasseneneducatie;
- sport;
- informatie van opvoedkundige aard.

In dit verdrag is de leerplichtige leeftijd niet specifiek opgenomen.

Suriname heeft voor de laatste keer op 28 februari 2018 verslag uitgebracht aan het CEDAW comité. In de Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname (2018) gaf het CEDAW comité aan zich te verheugen over de inspanningen van de overheid om toegang tot onderwijs voor vrouwen en meisjes te verbeteren. Maar het CEDAW comité maakt zich ook zorgen over enkele zaken op het gebied van onderwijs zoals: de lage voltooiingspercentage op het primaire, secundaire en tertiaire onderwijs niveau bij vrouwen en meisjes en over het feit dat de leerplichtige leeftijd slechts tot en met 12 jaar is.⁶⁰ Volgens de general recommendation nr. 36 (2017) van het CEDAW comité moeten partijstaten in overeenstemming met internationale normen wetgeving uitvoeren die het einde van de leerplichtige leeftijd gelijk stelt met de minimum leeftijd om arbeid te verrichten.⁶¹

---

⁵⁸ Art. 17 lid 1 CEDAW.

⁵⁹ Art. 18 CEDAW.

⁶⁰ CEDAW Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname nr. D 34, 2018.

⁶¹ CEDAW general recommendation on the right of girls and women to education no.36 2017.

Bijvoorbeeld als het einde van de leerplichtige leeftijd 15 jaar is moet de minimumleeftijd om arbeid te verrichten ook 15 jaar zijn. Het CEDAW comité heeft daarom tijdens de Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname 2018 over het recht van meisjes en vrouwen op onderwijs aanbevolen dat Suriname de leerplichtige leeftijd moet wijzigen naar 16 jaar voor meisjes en jongens.⁶²

---

⁶²CEDAW Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname nr. D 35 2018.

2 De leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht in Suriname en volgens internationale verdragen

Kinderarbeid is een groot probleem in de samenleving en moet uitgebannen worden.⁶³ In de negentiende eeuw werd kinderarbeid verboden, omdat de werkende kinderen geen onderwijs volgden. Arbeid die door kinderen verricht wordt kan zowel negatieve als positieve effecten hebben. Een positieve effect is dat het vormend kan werken; het kind kan ervaring opdoen over hoe de arbeidsmarkt werkt. Maar de veiligheid, gezondheid en ontwikkeling van het kind mogen niet in gevaar komen en het kind moet naar school gaan.⁶⁴ Kinderarbeid is een zaak die veel aandacht verdient in de hele wereld. Volgens de ILO werken bijna 246 miljoen kinderen en van dit aantal werken 171 miljoen onder gevaarlijke omstandigheden.⁶⁵ Uit een recent onderzoek naar kinderarbeid in Suriname is gebleken dat 3.3 % kinderen kinderarbeid verrichten waarvan twee keer zoveel jongens als meisjes.⁶⁶ Er worden verschillende acties ondernomen om kinderarbeid uit te bannen, maar is nog steeds niet gelukt. De Surinaamse overheid heeft het IVRK, het UN-Optional protocol on the Sale of Children, Child prostitution and Child pornography, het protocol betreffende Trafficking in persons esp Woman and Children, de ILO conventie nr. 138 en nr. 182 ondertekend om kinderarbeid uit te bannen. Ook is er een nationaal actieplan ter bestrijding van kinderarbeid ingevoerd.⁶⁷ De leeftijd waarop er arbeid verricht mag worden en de leerplichtige leeftijd moeten aansluiten op elkaar. Alleen op zo een manier kan kinderarbeid voorkomen worden.

In dit hoofdstuk wordt de leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht in Suriname en volgens de internationale verdragen behandeld.

2.1 Kinderarbeid in Suriname

Suriname staat nog steeds voor een aantal uitdagingen in de strijd voor uitbanning van kinderarbeid. Eén van de meest voorkomende vormen van kinderarbeid in Suriname is het

---

⁶³ Vraaggesprek met mw. Sulakshana Sewkaransing, juridische medewerker van het ministerie van Arbeid tevens secretaris van de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid, 15 mei 2019.

⁶⁴ Van Drongelen 2004.

⁶⁵ Nota van toelichting besluit Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid, p. 10.

⁶⁶ Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar kinderarbeid 2018, p. 103.

⁶⁷ Rapport ministerie van Arbeid, Nationaal actieplan ter bestrijding van kinderarbeid 2019, p. 6.

ontplooiën van economische activiteiten op straat door kinderen tussen 5 en 15 jaar. Deze kinderen verkopen meestal fruit langs de straat tijdens en na schooluren.⁶⁸ Ook komt het veel voor dat kinderen in de goudmijnen en in de landbouw bloot worden gesteld aan ongunstige en soms levensbedreigende werkomstandigheden (ergste vormen van kinderarbeid).⁶⁹ Met betrekking tot gevaarlijk arbeid is er een Besluit Gevaarlijk Arbeid voor Jeugdige Personen (BGA) in 2010 aangenomen waarin de vormen van gevaarlijk werk die niet uitgevoerd mogen worden door jongeren dan 18 jaar zijn opgenomen. Volgens BGA wordt gevaarlijk arbeid verdeelt in 2 hoofdcategorieën :

- Gevaren naar de aard van het werk;
- Gevaarlijke arbeid naar werkomstandigheden.⁷⁰

In Suriname zijn er verschillende onderzoeken gedaan naar kinderarbeid. Uit het recent onderzoek ‘Suriname onderzoek naar kinderarbeid 2018’ dat uitgevoerd is door het Instituut voor Maatschappij Wetenschappelijk Onderzoek (IMWO) is gebleken dat 3.3 % van de ondervraagde kinderen tussen 5 en 17 jaar die wonen in de 8 kustdistricten werkzaam is. Ongeveer 2.2 % van de kinderen is betrokken bij kinderarbeid waarvan 1.6 % in gevaarlijk werk.⁷¹ Uit de verschillende studies die uitgevoerd zijn is gebleken dat het vraagstuk kinderarbeid nog steeds een dringende zaak is, die om verder onderzoek vraagt en daaropvolgende maatregelen vanuit de overheid.

Kinderarbeid kan verschillende definities hebben. Volgens de WAKJP wordt kinderarbeid omschreven als werk dat verboden is voor kinderen om te doen, omdat het werk gevaarlijk of schadelijk kan zijn voor de gezondheid, de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijk of maatschappelijke ontwikkeling en het leven van het kind. Ook werk dat in strijd is met de ergste vormen van kinderarbeid.⁷² Of er sprake is van kinderarbeid hangt af van de leeftijd van het kind, het type werk dat wordt verricht, het aantal uren waarover gewerkt moet worden en de omstandigheden waaronder er gewerkt wordt.⁷³

---

⁶⁸Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar kinderarbeid 2018, p. 9.

⁶⁹Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar Kinderarbeid 2018, p. 9.

⁷⁰Piroe 2016, p. 70.

⁷¹Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar kinderarbeid 2018, p. 18.

⁷²Art. 1 sub k Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

⁷³Memorie van toelichten wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen, p. 17.

In Suriname is het ministerie van Arbeid belast met het houden van toezicht op de naleving van wettelijke regelingen inzake de arbeidsbescherming ook de kinderarbeidswetgeving. In de beleidsnota 2016-2021 van het ministerie van Arbeid werd opgenomen dat de kinderarbeidswetgeving in het kader van de ratificatie van ILO Conventie nr. 138 aangepast zal worden. De ratificatie heeft in 2018 plaats gevonden door de DNA. Op 28 juni 2018 is de WAKJP aangenomen en is afgekondigd op 31 augustus 2018 (S.B 2018 no. 76). Deze wet vervangt de voorgaande arbeidswetgeving van 1963 betreffende kinderen en jeugdige personen.⁷⁴ De WAKJP heeft als doel het harmoniseren van de Surinaamse arbeidswetgeving betreffende kinderarbeid aan de hedendaagse realiteit alsook aan de geldende ILO conventie-standaarden (ILO conventie nr. 138 en 182), met betrekking tot kinderarbeid en arbeid door jeugdigen.⁷⁵

In Suriname is de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid (NCUK) het orgaan dat belast is met het maken van beleid op het gebied van kinderarbeid samen met verschillende ministeries, sociale partners en ngo's. Een deel van het beleid moet zijn het bevrijden en opvangen van kinderen die gevangen zitten in kinderarbeid en niet eruit kunnen komen. In de WAKJP werd de minimumleeftijd voor arbeid verhoogd van 14 naar 16 jaar. Kinderen mogen dus vanaf hun 16de arbeid verrichten. Maar deze wet geeft ook kinderen die 13, 14 en 15 jaar zijn toestemming om onder bepaalde voorwaarden en gelet op hun leeftijd lichte arbeid of hulparbeid van lichte aard te verrichten. Met de inwerkingtreding van deze wet zijn enkele artikelen van de arbeidswet komen te vervallen nl:⁷⁶

- Artikel 1 sub g arbeidswet: onder jeugdige personen wordt verstaan personen die de leeftijd van 14 jaar, doch nog niet die van 18 jaar hebben bereikt.
- Artikel 1 sub h arbeidswet: onder kinderen wordt verstaan in het algemeen; personen die de leeftijd van 14 jaar nog niet hebben bereikt.
- Aan boord van vissersvaartuigen: personen die de leeftijd van 15 jaar nog niet hebben bereikt.
- Artikel 17: verbod van kinderarbeid.
- Artikel 18 arbeidswet: *‘door kinderen, die de leerplichtige leeftijd hebben overschreden, mogen, bij landsbesluit te omschrijven werkzaamheden worden verricht, mits deze werkzaamheden:*

---

⁷⁴Rapport ministerie van Arbeid, Nationaal actieplan ter bestrijding van kinderarbeid 2019, p. 10.

⁷⁵Rapport ministerie van Arbeid, Nationaal actieplan ter bestrijding van kinderarbeid 2019, p. 7.

⁷⁶Art. 20 Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

- a) *Noodzakelijk zijn voor het leren van een beroep of uit de aard der zaak door kinderen plegen te worden verricht;*
- b) *Lichamelijk of geestelijk niet hoge eisen stellen;*
- c) *Geen gevaarlijk karakter dragen;'*
- Artikel 19 arbeidswet: *“in zeer bijzondere gevallen kan, in het belang van het betrokken kind, op verzoek van het hoofd van het gezin, waarin het wordt opgevoed, door of vanwege het Hoofd der Arbeidsinspectie vrijstelling worden verleend van het bepaalde in artikel 17. Daarbij kunnen voorwaarden worden gesteld.”*
- Artikel 20a arbeidswet:
  1. *“Het is verboden een werknemer arbeid te doen verrichten:*
    - a) *door geweld of bedreiging daarmee;*
    - b) *door bedreiging met straf;*
    - c) *door enige andere vorm van dwang of bedreiging daarmee;*
  2. *Het bepaalde in het voorgaande lid, onder de letters b en c is niet van toepassing in geval van oorlog of andere dergelijke rampen of bedreiging daarvan, waarbij het leven of de normale bestaandsvoorwaarde van de gehele bevolking of een deel daarvan in gevaar gebracht worden of in gevaar gebracht kunnen worden.”*
- Artikel 21 arbeidswet:
  1. *“Bij staatsbesluit kan het verrichten van bepaalde soorten van nachtarbeid of nachtarbeid onder bepaalde omstandigheden door jeugdigen personen, voor bepaalde aan te wijzen onderneming, onder daarbij te stellen voorwaarden worden toegestaan.*
  2. *Op verzoek van het hoofd of de bestuurder van een onderneming kan door of vanwege het Hoofd der Arbeidsinspectie van geval tot geval, onder daarbij te stellen voorwaarden, ontheffing worden verleend van het bij of krachtens artikel 20 bepaalde.”*

2.1.1 Oorzaken en gevolgen van kinderarbeid in Suriname

Armoede is de grootste oorzaak voor kinderarbeid in Suriname. Er zijn gezinnen die zo arm zijn, dat ze nauwelijks kunnen leven van het inkomen van de ouders. De kinderen gaan daarom meestal werken om te kunnen helpen in de huishouding.⁷⁷

---

⁷⁷Vraaggesprek met mw. Sulakshana Sewkaransing, juridische medewerker van het ministerie van Arbeid tevens secretaris van de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid, 15 juli 2019.

Enkele oorzaken van kinderarbeid zijn;

- drop-out
- weinig toegang tot onderwijs (meestal in het binnenland).⁷⁸

De gevolgen van kinderarbeid

Als kinderen werken wordt hun het recht op onderwijs, het recht om te spelen en het recht om kind te zijn ontnomen. Het verrichten van kinderarbeid voor een lange periode zorgt voor ontwikkelingsproblemen op lichamelijk en geestelijk gebied. Kinderen worden eerder ingehuurd dan volwassenen omdat ze makkelijk uit te buiten zijn en goedkope arbeidskrachten zijn. Hierdoor leidt kinderarbeid tot lagere lonen voor volwassenen en hogere werkloosheid onder volwassenen. Kinderen die werken en niet naar school gaan zullen niet veel verdienen.⁷⁹ Kinderarbeid houdt de vicieuze cirkel van armoede in stand. Kinderarbeid zorgt ook voor lagere beroepsproductiviteit, kindermisbruik, en het verschil tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.⁸⁰

2.1.2 Maatregelen ter voorkoming van kinderarbeid vanuit het ministerie van Arbeid

Kinderarbeid is vanwege zijn karakter een probleem dat alleen door samenwerking en harmonisatie van beleid van verschillende beleidsgebieden en ministeries aangepakt kan worden. Om kinderarbeid uit te bannen wordt er samenwerking en acties geëist van andere ministeries zoals:

- Ministerie van Justitie en Politie. Wanneer het gaat om strafbare misbruik zoals mensenhandel, mensensmokkel en het aanpakken van malifide organisaties en georganiseerde misdaad wordt er samen gewerkt met het ministerie van Justitie en Politie.
- Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting. Dit ministerie zorgt indien nodig voor bijzondere ondersteuning van huishoudens en opvang van kinderen.⁸¹

---

⁷⁸Vraaggesprek met mw. Sulakshana Sewkaransing, juridische medewerker van het Ministerie van Arbeid tevens secretaris van de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid, 15 juli 2019.

⁷⁹'Stop kinderarbeid', *stopkinderarbeid.nl* 12 oktober 2018.

⁸⁰Vraaggesprek met mw. Sulakshana Sewkaransing, juridische medewerker van het Ministerie van Arbeid tevens secretaris van de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid, 16 oktober 2018.

⁸¹Vraaggesprek met mw. Sulakshana Sewkaransing, juridische medewerker van het ministerie van Arbeid tevens secretaris van de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid, 16 oktober 2018.

Het ministerie heeft verschillende maatregelen getroffen om het kinderarbeid probleem aan te pakken. Enkele maatregelen zijn:

- Het ministerie van Arbeid heeft wetgeving gemaakt om het probleem van kinderarbeid aan te pakken. Het gaat om de “Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen”.
- In het kader van handhaving is een Transformatie & Management Team Arbeidsinspectie ingesteld. Dit ter versterking van Arbeidsinspectie.
- In 2008 heeft het ministerie van Arbeid de NCUK ingesteld. Deze commissie heeft als doel het voorkomen en uitbannen van kinderarbeid in Suriname en heeft als visie het bestrijden van alle vormen van kinderarbeid in het belang van de duurzame ontwikkeling van Suriname.
- Er is een nationaal actieplan voor het aanpakken van kinderarbeid.
- Het ministerie zal een ambtenaar benoemen die alleen met de uitbanning van kinderarbeid belast zal zijn.
- Door NCUK is een brochure ontwikkeld, waarin op eenvoudige wijze uitleg wordt gegeven over kinderarbeid, visie en missie van de commissie en de doorverwijsmogelijkheden bij het identificeren van gevallen van kinderarbeid. De brochure is op 19 november 2018 gelanceerd.
- Op 19 november 2018 heeft de NCUK een Facebook pagina gelanceerd genaamd “stop kinderarbeid SU”. Op deze pagina wordt er informatie geplaatst over kinderarbeid en de stappen die individuen kunnen ondernemen bij het identificeren van gevallen van kinderarbeid.⁸²

2.2 Kinderarbeid volgens internationale verdragen

Kinderarbeid volgens het IVRK

Artikel 1 van het IVRK definieert een kind als iedereen onder de 18 jaar. Volgens artikel 32 lid 1 IVRK hebben kinderen recht op bescherming tegen economische uitbuiting. Ook moeten zij beschermd worden tegen werk dat gevaarlijk en schadelijk is voor hun gezondheid en ontwikkeling.⁸³ De overheid moet rekening houden met bepalingen van andere internationale verdragen en een minimumleeftijd voor arbeid vaststellen, zoals aangepaste werktijden en

---

⁸²Vraaggesprek met mw. Sulakshana Sewkaransing, juridische medewerker van het Ministerie van Arbeid tevens secretaris van de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid, 16 oktober 2018.

⁸³Art. 32 lid 1 IVRK.

arbeidsvoorwaarden voor kinderen en jongeren.⁸⁴ Het IVRK geeft wel niet aan wat de minimumleeftijd moet zijn om arbeid te verrichten. Volgens het IVRK wordt kinderarbeid gedefinieerd als “*werk dat naar alle waarschijnlijkheid gevaarlijk is of werk dat de opvoeding van het kind zal hinderen, of schadelijk zal zijn voor de gezondheid of de lichamelijke, geestelijke, intellectuele, zedelijke of maatschappelijke ontwikkeling van het kind*”.⁸⁵ Het kinderrechtencomité maakt zich zorgen over kinderarbeid in Suriname en heeft dus aanbevolen om de minimumleeftijd om arbeid te verrichten in Suriname vast te stellen op 16 jaar. Ook moet de leerplichtige leeftijd van 7 tot en met 12 jaar vastgesteld worden op 16 jaar.⁸⁶

Kinderarbeid volgens ILO conventie nr. 138

De ILO heeft twee belangrijke conventies die betrekkingen hebben op het treffen van adequate maatregelen teneinde kinderarbeid uit te bannen. Deze zijn:

- ILO conventie nr. 138 betreffende minimumleeftijd voor toelating tot het arbeidsproces. Deze conventie is in 2018 door Suriname geratificeerd.
- ILO conventie nr. 182 betreffende het uitbannen van de ergste vormen van kinderarbeid. Deze conventie is in 2006 geratificeerd door Suriname.

In de ILO conventie nr. 138 is opgenomen dat lid landen:

1. Moeten streven naar een nationaal beleid dat gericht is op het garanderen van effectieve afschaffing van kinderarbeid.⁸⁷
2. Een minimumleeftijd voor arbeid moeten vaststellen bij wet en jongeren die nog geen 18 jaar zijn moeten ze verbieden om arbeid te verrichten die gevaarlijk is voor hun veiligheid, gezondheid of zedelijke ontwikkeling.⁸⁸

De ILO maakt een onderscheid tussen ‘child work’ en ‘child labour’. Child work wordt als positief gezien. Hieronder wordt verstaan arbeid waarbij er geen sprake is van uitbuiting. Enkele voorbeelden hiervan zijn: huishoudelijk werkjes en arbeid onder goede omstandigheden tegen betaling.⁸⁹ Onder ‘child labour’ wordt verstaan kinderarbeid verricht onder omstandigheden die schadelijk zijn voor de fysieke en mentale ontwikkeling van het kind,

---

⁸⁴Art. 32 lid 2 IVRK.

⁸⁵Art. 32 lid 1 IVRK.

⁸⁶CRC Concluding observation on the combined third and fourth periodic reports of Suriname H 35, 2016.

⁸⁷Art. 1 ILO conventie nr. 138.

⁸⁸Art. 3 lid 1 ILO conventie nr. 138.

⁸⁹De Graaf 1996, p. 17.

waarbij lange werkdagen worden gemaakt tegen lage beloning en waarbij kinderen gescheiden zijn van hun families en hun zinvolle educatie training wordt onthouden.⁹⁰ De definitie van ILO voor kinderarbeid luidt als volgt: “*werkt dat mentaal, fysiek, sociaal of moreel gevaarlijk is voor kinderen en/of scholing in de weg staat*”. Als het werk ongezond of schadelijk is, is het verboden volgens ILO. Kinderen mogen alleen werken als ze niet te jong zijn, als het werk niet gevaarlijk, ongezond of gedwongen is en als er genoeg tijd overblijft voor de school, spel en rust.⁹¹

Volgens artikel 2 van ILO conventie nr. 138 mag de minimumleeftijd om arbeid te verrichten niet lager zijn dan de leeftijd waarop de leerplicht eindigt en mag ook niet lager zijn dan 15 jaar. Op deze regel is er een uitzondering nl. dat lidstaten waarvan de economie en de onderwijsinstellingen onvoldoende ontwikkeld zijn, de minimumleeftijd op 14 jaar vast mag stellen. In Suriname is de leerplichtige leeftijd gesteld op 7 tot en met 12 jaar en de leeftijd waarop arbeid verricht mag worden is 16 jaar. Conform artikel 2 van de ILO conventie nr. 138 voldoet Suriname wel aan de minimumleeftijd om arbeid te verrichten.

In artikel 3 van de ILO conventie nr.138 is er een belangrijke voorwaarde opgenomen, namelijk dat de minimumleeftijd om arbeid te verrichten die gevaarlijk is voor de gezondheid of de veiligheid van jeugdige personen kan schaden niet lager mag zijn dan 18 jaar. In de nationale wetgeving kan opgenomen worden dat kinderen van 16 jaar arbeid kunnen verrichten onder de voorwaarde dat de gezondheid, veiligheid en het moraal van de desbetreffende jonge personen volledig beschermd zijn en dat ze specifieke instructies hebben gehad omtrent het werk dat ze moeten uitvoeren.⁹²

De ILO conventie nr. 138 laat wat flexibiliteit toe met betrekking tot de minimumleeftijd. Landen kunnen toestaan dat kinderen lichte arbeid verrichten vanaf 12 (voor ontwikkelingslanden), 13, 14 en 15 jaar. Alleen moet het werk niet schadelijk zijn voor de gezondheid van de kinderen en het werk moet de kinderen niet hinderen om naar school te gaan.⁹³

---

⁹⁰De Graaf 1996, p. 17.

⁹¹‘Kinderarbeid’, *ensie.nl* 14 februari 2019.

⁹²Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar kinderarbeid 2018. P. 20.

⁹³Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar Kinderarbeid 2018, p. 20.

Doordat Suriname een BGA en WAKJP heeft is de Surinaamse arbeidswetgeving t.a.v de bestrijding van kinderarbeid op 1 lijn met de internationale standaarden met betrekking tot kinderarbeid.⁹⁴

2.3 De leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht in Suriname

Volgens artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960 zijn ouders of verzorgers van kinderen in de leeftijdsgroep 7 tot en met 12 jaar verplicht, ervoor te zorgen dat hun kinderen onderwijs genieten. In de WAKJP is kind gedefinieerd als personen die de leeftijd van 16 jaar nog niet hebben bereikt.⁹⁵ Uit artikel 3 van deze wet kan geconcludeerd worden dat kinderen arbeid mogen verrichten vanaf 16 jaar in Suriname. Vroeger was de minimumleeftijd om arbeid te verrichten in Suriname 14 jaar.⁹⁶ De reden voor het verhogen van de minimumleeftijd van 14 naar 16 jaar is omdat de leeftijd van 16 jaar in lijn is met de arbeidsnormen vastgelegd in de ILO conventie nr. 138. Kinderen mogen vanaf hun 16de werken, maar dat wil niet zeggen dat ze vanaf hun 16de zelfstandig een arbeidsovereenkomst mogen aangaan.⁹⁷ Volgens het BW hebben minderjarige⁹⁸ personen nog steeds een machtiging nodig van hun wettelijke vertegenwoordiger om arbeid te verrichten.⁹⁹

Als er wordt gekeken naar de 2 wetten namelijk; Lager Onderwijswet 1960 en WAKJP is het duidelijk dat er een gap is tussen de leerplichtige leeftijd en de leeftijd waarop een kind arbeid mag verrichten. Zoals eerder aangegeven is de leerplichtige leeftijd 7 tot en met 12 jaar en de minimumleeftijd om arbeid te verrichten is gesteld op 16 jaar. Er is dus een gap van 3 jaar tussen de leeftijd 12 en 16 jaar. Door de gap moeten de kinderen van 13 jaar die de school verlaten op de toegestaande leeftijd 3 jaar wachten om arbeid te kunnen verrichten. Om dit probleem op te lossen heeft de wetgever in de WAKJP toegestaan dat kinderen vanaf 13 jaar arbeid mogen verrichten onder bepaalde voorwaarden. De voorwaarden waaronder deze kinderen arbeid mogen verrichten zijn:

1. Dat de werkgever of hoofd van het gezin verplicht zorg moet dragen voor:¹⁰⁰

---

⁹⁴Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar kinderarbeid 2018, p. 10.

⁹⁵Art. 1 sub I Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

⁹⁶Art. 17 arbeidswet.

⁹⁷Piroe 2018, p. 32.

⁹⁸Art. 382 BW.

⁹⁹Art. 1613g lid 1 BW

¹⁰⁰Art. 2 lid 2 Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

- goede uitrusting en inrichting van de omgeving of plaatst waar er arbeid verricht zal worden;
  - afwezigheid van blootstelling aan fysieke, biologische en chemische middelen;
  - goede ordening, keuze en gebruik van werkuitrusting, zoals machines en apparaturen;
  - niveau van opleiding en voorlichting van kinderen;
  - dat het werk het schoolbezoek niet hindert.
2. Dat de werkgever en het hoofd van het gezin de kinderen moeten informeren over mogelijke risico's en over de maatregelen om hun veiligheid en gezondheid te beschermen.¹⁰¹
  3. Dat de arbeidsovereenkomst met de kinderen schriftelijk moet geschieden en dat de ouders moeten tekenen.¹⁰²

Kinderen die de leeftijd van 13 jaar hebben bereikt, maar de leeftijd van 15 jaar nog niet mogen niet- industriële hulparbeid van lichte aard verrichten.¹⁰³ Niet- industriële hulparbeid van lichte aard zijn: *Niet- industriële arbeid van lichte aard die bestaat uit het verlenen van hand en spandiensten, waarbij geen is van zelfstandige productiewerk en waarbij na drukkend toezicht wordt gehouden.*¹⁰⁴ De voorwaarden zijn:¹⁰⁵

- Op zondag wordt er niet gewerkt;
- Er moet een afgebroken rusttijd zijn van tenminste 14 uren in elke periode van 24 uren aaneengesloten in acht genomen worden. Hierin vallen de periode tussen 19.00 uur en 7.00 uur in schoolweek en 21.00 uur en 7.00 uur in de vakantieweek;
- Arbeid mag niet verricht worden voor langer dan 10 uren per week tijdens schoolweek en het moet hoogste 3 uren per dag zijn in de schoolweek tijdens schooldagen. Op niet-schooldagen mag arbeid verricht worden voor 7 uren per dag en 35 uren per week en 7 uren per dag in de vakantie week;
- Tijdens schoolweek en vakantieweek mag arbeid niet verricht worden voor meer dan 5 dagen;
- Verrichten van arbeid in de vakantie periode mag niet meer dan 4 vakantieweken zijn per jaar.

---

¹⁰¹Art. 2 lid 3 Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

¹⁰²Art. 2 lid 3 Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

¹⁰³Art. 4 lid 1 Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

¹⁰⁴Art. 1 sub p Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

¹⁰⁵Art. 4 lid Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

Deze voorwaarden gelden ook voor het oppassen op kinderen in de eigen huishouding, het wassen van derden auto's en hulparbeid van lichte aard in de landbouw of huiswinkel verricht door eigen, aangehuwd, pleeg- of adoptiekind dat in het huis woont.¹⁰⁶

Kinderen die de leeftijd van 15 jaar hebben bereikt mogen niet- industriële arbeid van lichte aard verrichten.¹⁰⁷ Niet- industriële arbeid van lichte aard is *'arbeid van lichte aard die niet wordt verricht met de of aan mechanische arbeidsmiddelen waaraan onacceptabele veiligheidsrisico's voor een kind of zijn omgeving zijn verbonden'*.¹⁰⁸ De voorwaarden om deze arbeid te verrichten zijn:¹⁰⁹

- Op de zondag wordt er niet gewerkt, behalve als dat uit de aard van de arbeid voortvloeit, dat is overeengekomen en als de ouders of verzorgers daarmee eens zijn;
- Als er op de zondag wordt gewerkt mag er op de dag voorafgaande aan die zondag geen arbeid verricht;
- Arbeid mag niet meer dan 5 dagen per week wordt verricht;
- Er moet een onafgebroken rusttijd zijn van tenminste 12 uren in elke periode van 24 aaneengesloten uren. Hierin is inbegrepen de periode tussen 19.00 uur en 07.00 uur in schoolweek en 21.00 uur en 07.00 uur in de vakantieweek;
- Er mag niet gewekt worden voor langer dan 12 uren per week. Op dagen dat er onderwijs wordt gevolgd mag er niet meer dan 3 uren per dag gewerkt worden en op ander dagen in de school periode mag er niet langer dan 8 uren per dag gewerkt worden.
- In de vakantieperiode mag er niet gewerkt worden voor langer dan 40 uren per week en het mag niet langer zijn dan 8 uren per dag;
- Tijdens de vakantieperiode van 6 weken mag er maar 4 weken gewerkt worden.

Als een kind stopt met de school op de toegestaande leeftijd, kunnen de werkgever en de ouders of verzorgers aan het hoofd der Arbeidsinspectie een gezamenlijk verzoek doen om toestemming te geven aan het kind om niet industriële arbeid van lichte aard te verrichten.¹¹⁰

---

¹⁰⁶Art. 4 lid 5 wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

¹⁰⁷Art. 5 lid 1 wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

¹⁰⁸Art. 1 sub o wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

¹⁰⁹Art. 5 wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

¹¹⁰Art. 8 lid 1 Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen.

Volgens de Lager Onderwijswet 1960 zijn kinderen leerplichtig tot en met 12 jaar en volgens de arbeidswetgeving mogen kinderen vanaf 16 jaar werken. Er is een discrepantie tussen deze 2 wetten. Kinderen tussen 12 en 16 jaar die niet vallen onder de arbeidswetgeving zijn niet beschermd door de Lager Onderwijswet 1960 omdat de leerplicht geldt voor kinderen tussen 7 en 12 jaar.¹¹¹ De WAKJP geeft aan dat kinderen tussen 13 en 15 jaar wel mogen werken onder bepaalde voorwaarden.

2.4 De leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht volgens internationale verdragen

De leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht volgens het IVRK

De leerplicht is voor kinderen tussen 7 en 12 jaar. Bepaalde kinderen nemen na hun twaalfde jaar toch deel aan het onderwijs en anderen weer niet. Het komt ook voor in Suriname dat kinderen eerder stoppen met de school alleen om te gaan werken. Conform artikel 32 lid 1 IVRK moeten kinderen beschermd worden tegen economische uitbuiting en moeten ze beschermd worden tegen werk dat gevaarlijk en schadelijk is voor hun gezondheid en ontwikkeling. Het verdrag geeft ook aan dat de overheid een minimumleeftijd moet vaststellen om arbeid te verrichten, aangepaste werktijden en arbeidsvoorwaarden.¹¹² In het verdrag is er wel geen minimumleeftijd opgenomen.

Suriname heeft voor de laatste keer in 2016 gerapporteerd aan het kinderrechtencomité over economische exploitatie en kinderarbeid. Het comité heeft zijn bezorgheid geuit over het voortbestaan van kinderarbeid in Suriname in de verschillende sectoren.¹¹³ Het Kinderrechtencomité heeft daarom aanbevolen dat Suriname een nationaal actieplan ter bestrijding van kinderarbeid moet goedkeuren en uitvoeren, hetgeen al in tussen is gebeurd. Met betrekking tot de leeftijd waarop een kind arbeid mag verrichten gaf het Kinderrechtencomité aan dat het opgetrokken moet worden van 14 naar 16 jaar, zodat het op één lijn komt met de voorgestelde leerplichtige leeftijd.¹¹⁴

---

¹¹¹Rapport ministerie van Arbeid, Nationaal actieplan ter bestrijding van kinderarbeid 2018, p. 13.

¹¹²Art. 32 lid 2 IVRK.

¹¹³ CRC Concluding observation on the combined third and fourth periodic report of Suriname, nr. I 37 2016.

¹¹⁴CRC Concluding observation on the combined third and fourth periodic report of Suriname, nr. I 38 2016.

Volgens het Kinderrechtencomité moet de leeftijd waarop een kind arbeid mag verrichten vastgesteld worden op 16 jaar. Het Kinderrechtencomité geeft ook aan dat de leerplichtige leeftijd in een land op 1 lijn moet zijn met de leeftijd waarop een kind arbeid mag verrichten. Als de leerplichtige leeftijd (7 tot en met 12 jaar) in Suriname in relatie wordt gebracht met de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht volgens het Kinderrechtencomité kan er geconcludeerd worden dat de leerplichtige leeftijd in Suriname niet op 1 lijn is met de leeftijd waarop er arbeid verricht mag worden. Er is namelijk een gap van 3 jaar. De kinderen van 13, 14 en 15 jaar kunnen niet gelijk beginnen met werken, omdat ze 3 jaar moeten wachten om arbeid te mogen verrichten.

De leerplichtige leeftijd in relatie tot de leeftijd waarop er arbeid mag worden verricht volgens ILO conventie nr. 138.

Volgens de ILO conventie nr.138 moet er een minimumleeftijd vastgesteld worden om arbeid te verrichten. Krachtens artikel 2 lid 3 van deze conventie mag de algemene minimumleeftijd waarop het verrichten van arbeid is toegestaan niet lager zijn dan de leeftijd waarop de leerplicht eindigt en ook niet lager dan 15 jaar. De leeftijd van 14 jaar mag gehandeld worden indien de economie en de onderwijsmogelijkheden van het land niet in voldoende mate zijn ontwikkeld. Voor licht werk mag er een lagere minimumleeftijd vastgesteld worden en voor gevaarlijk werk een hogere minimumleeftijd.

Aangezien Suriname de ILO conventie nr. 138 heeft geratificeerd moet Suriname aan de standaarden of regels van de ILO conventie nr.138 voldoen. Volgens de ILO conventie nr. 138 moet de minimumleeftijd waarop arbeid verricht mag worden vastgesteld worden op 16 jaar en de bovengrens van de leerplichtige leeftijd moet hieraan gelijk zijn.¹¹⁵ Conform de Lager Onderwijswet 1960 is de ondergrens van de leerplichtige gesteld op 7 jaar en de bovengrens op 12 jaar. Aan het vereiste dat de bovengrens van de leerplichtige leeftijd moet aansluiten op de leeftijd (16 jaar) waarop arbeid mag worden verricht volgens ILO conventie nr.138 is niet voldaan. In het geval van Suriname is de bovengrens op 12 jaar gesteld. Er is namelijk een gap van 3 jaar. Hetgeen wilt zeggen dat de kinderen in Suriname 3 jaar moeten wachten dus totdat ze 16 jaar zijn om arbeid te mogen verrichten volgens de ILO conventie nr. 138.

---

¹¹⁵Art. 7 Minimum age recommendation, 1973 (no. 146).

In het laatste hoofdstuk wordt de leerplichtige leeftijd in Suriname getoetst aan het IVRK, de ILO conventie nr.138 en het CEDAW.

3 Toetsing van de leerplichtige leeftijd in Suriname aan internationale verdragen

Om antwoord te geven op de vraag als de leerplichtige leeftijd opgenomen in artikel 20 Lager Onderwijswet 1960 in overeenstemming is met internationale verdragen, wordt de leerplichtige leeftijd getoetst aan:

- Het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind (IVRK), van 20 november 1989.
- ILO Minimum Age Convention, 1973 no. 138 (ILO conventie nr. 138), van 26 juni 1973.
- Het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen (CEDAW), van 18 december 1979.

3.1 Toetsing van de leerplichtige leeftijd in Suriname aan het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind

Aangezien dit onderzoek zich richt op toetsing van de leerplichtige leeftijd die opgenomen is in artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960 aan internationale verdragen mn. het IVRK is het van belang om na te gaan welke artikelen van het IVRK van toepassing zijn op de leerplicht. In dit geval zijn artikel 1 jo 28 IVRK van toepassing op het onderwijs.

Artikel 28 lid 1 IVRK verplicht lidstaten ertoe ieder kind gelijke kansen te bieden door:

- primair onderwijs verplicht en beschikbaar te stellen;
- voorgezet onderwijs toegankelijk te maken en aan te moedigen;
- hoger onderwijs mogelijk te maken voor kinderen die daar de capaciteiten voor hebben;
- kinderen te informeren en te begeleiden in hun schoolloopbaan;
- maatregelen te nemen om vroegtijdige school verlaten zoveel als mogelijk te voorkomen dan wel verminderen.

In het IVRK is de duur van de leerplicht niet specifiek opgenomen. Het is onduidelijk wanneer het basisonderwijs precies zou moeten starten en eindigen. Staten zijn wel niet verplicht om onderwijs voorafgaand aan primair onderwijs toegankelijk te maken, maar het

Kinderrechtencomité moedigt wel voorschoolse activiteiten.¹¹⁶ Volgens het Kinderrechtencomité moeten de staten een minimumleeftijd vaststellen en ook moet de leerplicht negen jaar duren. Verder moet het einde van de leerplichtige leeftijd samenvallen met de minimumleeftijd om arbeid te verrichten.¹¹⁷ Het Kinderrechtencomité heeft in de concluding observation van 2016 aanbevolen dat de leerplichtige leeftijd voor Suriname gewijzigd moet worden naar 4 tot en met 16 jaar zodat het einde van de leerplichtige leeftijd op 1 lijn wordt met de minimumleeftijd waarop arbeid verricht mag worden.¹¹⁸

Conform artikel 20 van de Lager Onderwijswet 1960 is de leerplichtige leeftijd vastgesteld op 7 tot en met 12 jaar, terwijl volgens de concluding observation van het Kinderrechtencomité de leerplichtige leeftijd vastgesteld moet worden op 4 tot en met 16 jaar. Ook moet de leerplichtige leeftijd negen jaar duren volgens het Kinderrechtencomité, maar in Suriname duurt het vijf jaar. Verder moet het einde van de leerplichtige leeftijd samenvallen met de minimumleeftijd (16 jaar) waarop arbeid verricht mag worden. Maar volgens de leerplichtige leeftijd in Suriname is het einde van de leerplichtige leeftijd 12 jaar en dit valt niet samen met de leeftijd waarop er arbeid verricht mag worden. Hieruit kan er worden geconcludeerd dat de leerplichtige leeftijd in Suriname niet in overeenstemming is met hetgeen het Kinderrechtencomité heeft aanbevolen.

3.2 Toetsing van de leerplichtige leeftijd in Suriname aan de ILO Minimum Age Convention, 1973 no. 138

Op basis van artikel 2 lid 3 van de ILO conventie nr.138 mag de minimumleeftijd om arbeid te verrichten niet lager zijn dan de leeftijd waarop leerplichtige leeftijd eindigt en ook niet lager dan 15 jaar. Volgens de ILO minimumleeftijdsaanbeveling nr.146 moet de minimumleeftijd waarop de arbeid verricht mag worden vastgesteld worden op 16 jaar en de bovengrens van de leerplichtige leeftijd moet hieraan gelijk zijn.¹¹⁹ Hieruit kan er geconcludeerd worden dat de leerplichtige leeftijd in Suriname niet in overeenstemming is met de ILO conventie nr. 138 omdat de bovengrens van de leerplichtige leeftijd 12 jaar is inplaats van 16 jaar.

---

¹¹⁶'De leerplicht en het recht op onderwijs-Universiteit Leiden', *universiteitleiden.nl* 25 maart 2019.

¹¹⁷'Leerplicht in Suriname', *academia.edu* 15 april 2019.

¹¹⁸ CRC Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname nr. H 35, 2016.

¹¹⁹Art. 7 Minimum age recommendation, 1973 (no. 146).

3.3 Toetsing van de leerplichtige leeftijd in Suriname aan het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen

In het CEDAW verdrag is er geen artikel opgenomen dat aangeeft wat de leerplichtige leeftijd zou moeten zijn. Volgens de algemene aanbeveling nr. 36 (2017) moet de leeftijd waarop arbeid verricht mag worden gelijk zijn aan de bovengrens van de leerplichtige leeftijd. Ook is er opgenomen in de concluding observation van 2018 voor Suriname dat de leerplichtige leeftijd vastgesteld moet worden op 16 jaar.¹²⁰

In Suriname zijn kinderen leerplichtig tussen 7 en 12 jaar , terwijl volgens het CEDAW comité de leerplichtige leeftijd vastgesteld moet worden op 16 jaar. Ook is de bovengrens van de leerplichtige leeftijd 12 jaar, terwijl volgens het CEDAW comité de bovengrens van de leerplichtige leeftijd gelijk moet zijn aan de leeftijd waarop er arbeid verricht mag worden. In dit geval moet het dan 16 jaar zijn. Hieruit kan er worden afgeleid dat de leerplichtige leeftijd in Suriname niet in overeenstemming is met hetgeen het CEDAW verdrag heeft aanbevolen.

---

¹²⁰ CEDAW Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname nr. D 35 2018.

Conclusies

Als er wordt gekeken naar de lager onderwijswet van Suriname is het duidelijk dat het anno 2019 niet meer voldoet aan deze tijd en ook niet aan de internationale normen. In artikel 20 Lager Onderwijswet 1960 is opgenomen dat de leerplichtige leeftijd is vastgesteld op 7 tot en met 12 jaar, maar in werkelijkheid gaan de kinderen al vanaf hun vierde jaar naar school. De kinderen zijn volgens artikel 20 Lager Onderwijswet 1960 leerplichtig tot en met 12 jaar. Door de aanneming en inwerking treding van de WAKJP is de minimumleeftijd om arbeid te verrichten verhoogd van 14 naar 16 jaar. Hierdoor voldoet Suriname aan de internationale standaard van de ILO conventie nr.138 en ook aan aanbevelingen van het Kinderrechtencomité en het CEDAW comité om het minimumleeftijd om arbeid te verrichten te verhogen naar 16 jaar. De WAKJP sluit niet aan op de huidige onderwijswetgeving, er is een gap van 3 jaar waardoor de kinderen tussen 12 en 16 jaar niet beschermd worden. De wetgever staat wel toe in de WAKJP dat kinderen vanaf 13 jaar al mogen werken onder bepaalde voorwaarden. Om de gap tussen de WAKJP en Lager Onderwijswet 1960 op te vangen moet de leerplichtige leeftijd opgetrokken worden naar 16 jaar.

Leerplichtige leeftijd getoetst aan het IVRK

Conform artikel 28 IVRK heeft ieder kind recht op onderwijs. In het verdrag is wel niet opgenomen wat de leerplichtige leeftijd moet zijn. De Surinaamse leerplichtige leeftijd is vastgesteld op 7 tot en met 12 jaar, terwijl volgens de concluding observation (2016) van het Kinderrechtencomité de leerplichtige leeftijd in Suriname vastgesteld moet worden op 4 tot en met 16 jaar. Ook moet de leerplichtige leeftijd negen jaar duren volgens het Kinderrechtencomité, maar in Suriname duurt het vijf jaar. Verder moet het einde van de leerplichtige leeftijd samenvallen met de minimumleeftijd (16 jaar) waarop arbeid verricht mag worden. Maar volgens de leerplichtige leeftijd in Suriname is het einde van de leerplichtige leeftijd 12 jaar en dit valt niet samen met de leeftijd waarop er arbeid verricht mag worden. Hieruit kan er worden geconcludeerd dat de leerplichtige leeftijd in Suriname niet in overeenstemming is met de aanbevelingen van het Kinderrechtencomité.

Leerplichtige leeftijd getoetst aan ILO conventie nr. 138

Conform artikel 2 lid 3 ILO conventie nr. 138 mag de minimumleeftijd om arbeid te verrichten niet lager zijn dan de leeftijd waarop de leerplichtige leeftijd eindigt en ook niet lager dan 15

jaar. Ook geeft artikel 7 minimum age recommendations, 1973 (no. 146) aan dat de minimumleeftijd om arbeid te verrichten op 16 jaar moet zijn en de bovengrens van de leerplichtige leeftijd moet hieraan gelijk zijn. Hieruit kan er geconcludeerd worden dat de leerplichtige leeftijd in Suriname niet in overeenstemming is met de ILO conventie nr. 138 omdat de bovengrens van de leerplichtige leeftijd 12 jaar is inplaats van 16 jaar.

Leerplichtige leeftijd getoetst aan het CEDAW

Conform artikel 10 CEDAW heeft vrouwen en mannen gelijke rechten op onderwijs. In dit verdrag is niet opgenomen wat de leerplichtige leeftijd moet zijn, maar volgens het CEDAW comité moet de leerplichtige leeftijd vastgesteld worden op 16 jaar. De bovengrens van de leerplichtige leeftijd in Suriname is 12 jaar, terwijl volgens het CEDAW comité de bovengrens van de leerplichtige leeftijd gelijk moet zijn aan de leeftijd waarop er arbeid verricht mag worden. In dit geval moet het dan 16 jaar zijn. Hieruit kan er worden afgeleid dat de leerplichtige leeftijd in Suriname niet in overeenstemming is met hetgeen het CEDAW comité heeft aanbevolen.

Bij de toetsing van de leerplichtige leeftijd opgenomen in artikel 20 Lager Onderwijswet 1960 aan het IVRK, ILO conventie nr. 138 en het CEDAW verdrag kan er geconcludeerd worden dat de ILO conventie nr.138 wel heeft aan gegeven dat de leerplichtige leeftijd 16 jaar moet zijn, maar het IVRK en het CEDAW verdrag niet. Het Kinderrechtencomité en het CEDAW comité heeft wel aanbevolen dat de leerplichtige leeftijd 16 jaar moet zijn in Suriname. Hieruit kan er geconcludeerd worden dat de leerplichtige leeftijd in Suriname niet in overeenstemming is met de ILO conventie nr.138 en hetgeen het Kinderrechtencomité en CEDAW comité heeft aanbevolen.

Aanbevelingen

Om te voldoen aan de eisen van het IVRK, ILO conventie nr. 138 en het CEDAW met betrekking tot de leerplichtige leeftijd wordt de volgende aanbevolen:

- Aangezien de Lager Onderwijswet 1960 al heel oud is en niet van toepassing is in deze tijd is het beter deze te laten wijzigen of te laten vervangen door een nieuwe wet die in overeenstemming is met de praktijk en die geldt voor anno 2019. Er is al door de minister van onderwijs een aanzet gegeven om de leerplichtige leeftijd te verruimen maar het concept is nog niet goedgekeurd. Ik zou de beleidsmakers willen adviseren om deze wet zo snel mogelijk goed te keuren. En ook moet er een kleuterwet aangenomen worden.
- Aangezien kinderen in Suriname vanaf hun vierde jaar al onderwijs genieten is het beter om de ondergrens van leerplichtige leeftijd op 4 jaar vaststellen. De minimumleeftijd om arbeid te verrichten in Suriname is al op 16 jaar vastgesteld dus moet de bovengrens van de leerplichtige leeftijd worden opgetrokken naar 16 jaar zodat er geen gap meer bestaan tussen de leeftijd waarop arbeid verricht mag worden en de leeftijd waarop de leerplicht eindigt.
- Volgens de ILO conventie nr. 138 moet de minimumleeftijd waarop arbeid verricht mag worden gelijk zijn aan 16 jaar en deze leeftijd moet gelijk zijn aan de leerplichtige leeftijd. De leerplichtige leeftijd in Suriname moet vastgesteld worden op 16 jaar zoals de ILO conventie nr. 138, het Kinderrechtencomité en het CEDAW comité hebben aanbevolen.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Adhin 1973
J.H. Adhin, *Honderd jaar onderwijsontwikkeling in vogelvlucht*, Paramaribo: Nationale Stichting Hindoestaanse Immigratie, 1973.
- Bruijning 1977
C.F.A. Bruijning, *Encyclopedie van suriname*, Amsterdam: Elsevier 1977.
- Gobardhan-Rambocus 2001
Gobardhan-Rambocus, *Onderwijs als sleutel tot maatschappelijke vooruitgang-een taal- en onderwijsgeschiedenis van Suriname*, Zutphen: Walburg Pers 2001.
- Graaf 1996
A.Graaf, *Elk werkend kind telt, over werk en opvang van de venezolaanse stadsjeugd in de informele economie*, Nijmegen: Derde Wereld Centrum/ontwikkelingsstudie 1996.
- Kemenade 1986
J.A. Kemenade e.a (red), *Bestel en beleid 1, onderwijs in hoofdlijnen*, Groningen: Wolters-Noordhoff 1986.
- Piroe 2016
G. Piroe, *Gids arbeidswetgeving Suriname*, Paramaribo 2016.
- Piroe 2018
G. Piroe, *Modernisering Arbeidswetgeving Suriname*, Paramaribo 2018.
- Sperling 2010
J. Sperling, *'Moet jij niet naar school'Een onderzoek naar de juridische aspecten van thuisonderwijs vanuit Nederlands en rechtsvergelijkend perspectief*, Rotterdam: Erasmus University 2010.
- Storimans 2008
Th. Storimans, *Niet bekostigd leerplichtigonderwijs*, Den Haag: Sdu uitgevers BV 2008.
- Van Drongelen 2004
J. van Drongelen, *kinderarbeid, wat niet en wel mag*, Den Haag: Sdu uitgevers BV 2004.

Rapporten en scripties:

- CRC Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname 2016
- CEDAW Concluding observations on the combined third and fourth periodic reports of Suriname 2018
- CEDAW general recommendation on the right of girls and women to education no.36, 2017
- Dankerlui 2013
M. Dankerlui, *De leer- en schoolplicht in Suriname versus Nederland* (doctoraalscriptie Anton de Kom Universiteit van Suriname), 2013.
- Minimum age recommendation, 1973 (no. 146).
- Ramdhan 2007
E. Ramdhan, *Het recht op onderwijs in Suriname, getoetst aan het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind* (doctoraalscriptie Anton de Kom Universiteit van Suriname), 2007.
- Rapport Ministerie van Arbeid 2018
Rapport Ministerie van Arbeid, Nationaal actieplan ter bestrijding van kinderarbeid 2019-2024, Suriname 2018.
- Rapport IMWO 2018
Rapport IMWO, Suriname onderzoek naar kinderarbeid 2017, Suriname 2018.

Wetgeving:

- Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijziging bij S.B. 1992 no. 38.
- Memorie van toelichten WET van 31 juli 2018, houdende regels inzake het tegengaan van kinderarbeid en het verrichten van arbeid door jeugdige personen (Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen).
- Memorie van toelichting Nieuw wetsvoorstel houdende nadere w
- Wijziging van de lager onderwijswet 1960 (G.B. 1960 no.108, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B 1965 no. 28).

- Nieuw wetsvoorstel houdende nadere wijziging van de Lager Onderwijswet 1960 (G.B. 1960 no.108, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B 1965 no. 28).
- Nota van toelichting Staatsbesluit van 2 september 2008, houdende instelling van de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid (Besluit Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid).
- Verordening van 8 december 1876 “*houdende voorlopige voorzieningen betrekkelijk het lager onderwijs, in afwachting op een definitieve regeling van het onderwerp*“, G.B. 1877 no.10.
- WET van 31 juli 2018, houdende regels inzake het tegengaan van kinderarbeid en het verrichten van arbeid door jeugdige personen (Wet Arbeid Kinderen en Jeugdige Personen).
- WET van 22 september 1960 tot regeling van het Lager Onderwijs in Suriname (G.B. 1960 no. 108), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen bij G.B. 1965 no. 128.
- WET van 19 december 1963 tot vaststelling van bepalingen betreffende de arbeid (G.B. 1963 no.163), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen bij , S.B. 2001 no. 71.
- Wet van 28 december 1859, betreffende de invoering van een nieuwe wetgeving in de West-Indische Koloniën (G.B.1860 no. 4), gelijk zij luidt na de daarin aangebrachte wijzigingen bij S.B. 2004 no 25.
- Wet van 25 juni 1966 G.B. 1966 no. 78.

Verdragen:

- De ILO Minimum Age Convention, 1973 no.138 van 26 juni 1973
- Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989
- Het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Discriminatie van Vrouwen van 18 december 1979

Vraaggesprekken:

- Chin-Chan-Sen, J.F
Vraaggesprek met mr. Chin-Chan-Sen, Inspecteur van onderwijs, 22 november 2018.

- Koniki ,K
Vraaggesprek met dhr. Koniki, Voorzitter van het Nationaal Jeugdparlement, 25 juli 2018.
- Sewkaransing ,S.
Vraaggesprek met mw. Sewkaransing, Juridische medewerker van het Ministerie van Arbeid tevens secretaris van de Nationale Commissie Uitbanning Kinderarbeid, 18 oktober 2018 en 15 juli 2019.

Elektronische bronnen:

‘General Comment nr. 1: over de doelstellingen van het onderwijs’, *kinderrechten.nl* geraadpleegd op 25 mei 2019.

‘Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind’, *kinderrechten.nl* geraadpleegd op 10 oktober 2018.

‘ILO Conventions and recommendations on child labour’, *ilo.org* geraadpleegd op 25 juli 2019.

‘ILO folder-Republiek Suriname- overheid ‘, *gov.sr* geraadpleegd op 25 oktober 2018

‘Kinderarbeid’, *ensie.nl* geraadpleegd 14 februari 2019.

‘Stop kinderarbeid’, *stopkinderarbeid.nl* geraadpleegd op 12 oktober 2018.

‘Suriname rapporteerd na ruim 9 jaar aan VN Kinderrechten Comité’, *gov.sr* 5 april 2019.

‘VN-rapportage’, *kinderrechten.nl* geraadpleegd op 5 april 2019.

Bijlage 1:

- Nieuw wetsvoorstel houdende nadere wijziging van de Lager Onderwijswet 1960 (G.B. 1960 no.108, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B 1965 no. 28).

Bijlage 1 Nieuw wetsvoorstel houdende nadere wijziging van de Lager Onderwijswet 1960 (G.B. 1960 no.108, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B 1965 no. 28).

Wet van.....

Houdende nadere wijziging van

de Lager Onderwijswet 1960

(G.B. 1960 no 108, zoals laatstelijk

Gewijzigd bij G.B. 1965 no. 28)

.....

Ontwerp

De president van De Republiek Suriname

In overweging genomen hebbende, dat in het kader van de hervorming van het Lager Onderwijs, het wenselijk is de Lager Onderwijswet 1960 (G.B 1960 no 108, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B. 1965 no. 28)-nader te wijzigen;

Heeft de Staatsraad, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigt de onderstaande wet:

Artikel 1

In de Onderwijswet 1960 (G.B 1960 no. 108, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B 1965 no. 28) wordt artikel 20 gewijzigd als volgt:

- A. Onder plaatsing van het cijfer 1 voor de tekst, wordt de zinsnede ‘ van 7- 12 jaren’ gewijzigd in: van 4 tot en met 16 jaren.
- B. Een nieuwe lid 2 wordt toevoegde luidende als volgt:
Kinderen bezoeken de school vanaf de eerste schooldag van de maand volgend op de die waarin ze 4 jaar worden.

Artikel 2

- C. De zinsndele ‘vijfhonderd gulden’ in artikel 34 wordt gewijzigd in Srd. 500;

Artikel 3

- 1. Deze wet wordt afgekondigd in het Staatsblad van de Republiek Suriname
- 2. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
- 3. De Minister van Onderwijs en Volksontwikkeling is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo,.....2011

Desire D. Bouterse